

Besteforeldrenes Klimaaksjon

Landsstyremøte BKA 2.sept 2019 kl. 0900 – 15.00 på Bondeheimen, Oslo

Referat ved Finn Bjørnar Lund

Tilstede: Steinar W. Christensen, Brita Helleborg, Gunnar Kvåle, Finn Bjørnar Lund, Gro Nylander, Nina Weidemann, Christian Holst. Meldt forfall: Kåre Eie

24/19 Referat fra landsstyremøte 20.mai 2019. Referatet er godkjent etter e-post runde og AU-møte.

25/19 Orienteringssaker

- a) **Økonomi** v/ Christian: Sammen med revisor har Christian nå gått gjennom BKA sitt regnskap for 2018. Årsresultatet er kr. 112 911. Sammen med tidligere års midler er egenkapitalen pr. 31.12. 2018 kr. 198 648.-. Sentralstyret godkjenner regnskapet som legges fram for årsmøtet. Christian melder at revisor fortsetter neste år. Han er bedt om å ta opp med revisor spørsmålet om honorar. Pr. dato har BKA 2932 medlemmer. 565 av dem har ikke betalt kontingent for 2019
- b) **Aktiviteter siden sist.** Styremedlemmene orienterte om en rekke, ulike aktiviteter som har vært i gang siden siste landsstyremøte. Det gjelder bl.a. samarbeid med Klimavalgalliansen, politiker-møter, bompenger-støtter, opplegg i lokalsamfunn, opplegg ved videregående skoler, møter om fornybar energi, stands og klimabrøl.
- c) **Klimasøksmålet.** Steinar orienterte. Det er levert et nytt prosess-skrift fra våre advokater der menneskerettighets- aspektet er sterkere betonet. Landsstyret foreslår at landsmøtet bevilger kr. 30 000.- til klimasøksmålet.
- d) Det er kommet spørsmål om publisering av AU-referater på hjemmesida. Referatene er rapporteringer til landsstyret, og det er opp til landsstyret å ta saker videre.

26/19 Søknad om godkjenning av BKA Moss og omegn. Godkjent. Velkomtbrev sendes via styreleder.

27/19 Landsmøtet. Hva vil vi -dokumentet ble diskutert. Det legges ikke opp til gjennomgang / revisjon av dokumentet. Det forberedes en evt. uttalelse fra Landsmøtet relatert til jernbanepolitikk. Enig om å avslutte med et kort innlegg av Finn Bjørnar om BKA fram mot valget i 2021 og gi god anledning til samtale og diskusjon.

28/19 Forslag til behandling på årsmøtet.

- a) **Retningslinjer for reisestøtte til Landsmøte og lokallagssamling.** Se vedlegg 1) som ble anbefalt og vedtatt oversendt behandling på årsmøtet

- b) **Vedtektssending.** Forslag til endring av paragrafene 4, 5 og 6 om medlemskap, stemmerett og kontingent i tidligere vedtekter. Se vedlegg 2) som ble anbefalt og vedtatt oversendt til behandling på årsmøtet.

29/19 Innsendte forslag til uttalelser fra årsmøtet

- a) Forslag om uttalelse fra Landsmøtet: «Nei til vindkraft i sårbare og verdifulle naturområder på land». Se vedlegg nr. 3 .
- b) Forslag om uttalelse fra Landsmøtet: Besteforeldre krever ny kurs i samferdselspolitikken. se vedlegg nr. 4
- c) Forslag om uttalelse fra Landsmøtet: Forslag om folkeråd /innbyggerråd for å håndtere klimaproblemet. Se vedlegg 5

30/19 Behandling av ubetalte kontingenter og andre kontingentspørsmål

Steinar lager et skriv som henvender seg til lokallagsledere. Her tar han opp spørsmål som dreier seg om kontingenter og annen kontakt med medlemmene.

31/19 Medlemsverving. Dette vil Landsstyret komme tilbake til etter årsmøtet og evt. vedtektssendinger

32/19 Nye lokallag. Bjørghild har gjort en stor og svært god innsats i forbindelse med etablering og rettledning av lokallag. Hun ønsker at nye lag definerer sine grenser så langt som mulig. Arbeidet med lokallagene kan kreve at vi ser nærmere på hvordan vi kan få flere administrative ressurser. F.eks. kan nye lokallag ha kontaktperson / veileder sentralt. Hittil har mye av jobben med oppfølging falt mye på Steinar WC, Nina W. og Bjørghild. Sistnevnte har laget en oppskrift på oppgaver i forbindelse med lokallags-etablering. Hun har også etablert kontakt med et knippe av personer som tilbyr sekretariatsbistand.

Nina W og Halfdan (?) er utfordret til et initiativ overfor en ny kontaktperson i Stavanger med mulighet for etablering av lokallag. Finn Bjørnar kontakter aktuelle kandidater.

33/19 Henvendelse fra Foreldreløftet om samarbeid.

Vedtak: styreleder Steinar sender brev til Elisabeth Nissen Eide i Foreldreløftet og sier at BKA ser positivt på et samarbeid fra sak til sak.

Vedlegg 1

Forslag: Retningslinjer for reisestøtte til landsmøte og lokallagssamling

Dekning av reiseutgifter for BKA-medlemmer.

Forslaget gjelder dekning av reiseutgifter til samlinger nasjonalt (årsmøter og lokallagssamlinger).

Regulære kostnader i forbindelse med representasjon, landsstyremøter og oppdrag fra BKA dekkes etter avtaler som ikke er berørt i dette notatet.

BKA sentralt kan innvilge dekning av reiseutgifter etter retningslinjene nedenfor:

1. Medlemmene forutsettes å velge de mest klimavennlige reisemåter der det er praktisk og mulig
2. Dokumenterte reiseutgifter som overstiger kr. 1 000.- kan søkes dekket. Lokale transportreiser og taxi bør normalt holdes utenfor beregning av reiseutgifter. Søkes det støtte ut over kr. 2000.-, må dette behandles av Arbeidsutvalget..
3. Kostgodtgjørelse holdes normalt utenom reiseregninga fordi dette er utgifter som gjelder daglig forbruk
4. Arbeidsutvalget kan gi ekstra støtte i forbindelse med reiser som kan bidra til økt oppslutning om BKA.
5. Alle søknader sendes på forhånd til leder for BKA.

Vedlegg 2

Forslag: Endring av vedtekter¹

I **BKA** sine vedtekter av september 2016 står det følgende:

§ 4 Medlemskap

Besteforeldrenes klimaaksjon er åpen for alle engasjerte personer fra hele besteforeldregenerasjonen. De som ønsker å bli medlemmer må støtte foreningens formål. De som har betalt kontingent i inneværende år og/eller året før er medlemmer.

§ 5 Stemmerett og valgbarhet

Alle medlemmer har stemmerett og er valgbare til tillitsverv i foreningen.

§ 6 Kontingent

Kontingenten fastsettes av årsmøtet. Kontingenten kreves inn i løpet av årets tre første måneder.

Forslag:

§4 Medlemskap

Besteforeldrenes klimaaksjon er åpen for alle engasjerte personer som slutter seg til vårt formål og motto BARNAS KLIMA – VÅR SAK. En ordning med støtte-medlemskap er etablert med tanke på personer som ønsker å støtte BKA. Det kan gjelde f.eks. ektefeller, samboere, venner av aktive medlemmer, personer som ikke er besteforeldre og andre.

§5 Stemmerett og valgbarhet

Alle som betaler for fullt medlemskap har stemmerett og er valgbare til tillitsverv i foreningen.

§6 Kontingent

Kontingenten fastsettes av årsmøtet. Støttemedlemmer betaler halv pris.

[På hjemmesida til BKA skal det stå følgende som er endres i henhold til forslaget.](#)

(Under «Spørsmål og svar» om Besteforeldrenes klimaaksjon | besteforeldre mot global oppvarming)

9. Kan jeg velge å være assosiert støttemedlem, og slippe å kjenne forpliktelsen ved å bli «ordentlig» medlem?

Svar: Ja, det er etablert en ordning med støttemedlemskap der du betaler halv kontingent.

¹ Vedtektsendring krever 2/3 flertall

Vedlegg 3

Forslag til uttalelse på årsmøtet i BKA 21. september 2019

NEI TIL VINDKRAFT I SÅRBARE OG VERDIFULLE NATUROMRÅDER PÅ LAND

I april 2019 offentliggjorde Norges vassdrags- og energidirektorat forslag til rammeplan for vindkraft på land, med beskrivelse av 13 områder som best egnet for vindkraft på land i Norge. Den legger opp til utbygging av store, urørte og verdifulle natur- og friluftsområder. Slike planlagte vindkraftanlegg legger beslag på store arealer i leveområder for truede, sårbare og rødlista arter, og sårbare og sjeldne naturtyper bygges ned. Folks nærnatur og friluftsområder omgjøres til industrianlegg. Villreinområder og reindriftsområder berøres. Allerede før planen er behandlet i Stortinget er flere omstridte vindkraftkonsesjoner gitt, i strid med naturfaglige råd.

Vi står overfor en klimakrise, som truer natur og økosystemer. Vi må fase ut fossilt brensel og erstatte den med fornybare energikilder. Samtidig foregår det et voldsomt tap av artsmangfold, slik IPBES-rapporten fra FNs naturpanel beskriver. Arealinngrep er den største trusselen mot natur og artsmangfold både nasjonalt og globalt, og vi vet at 90 prosent av alle rødlista arter i Norge trues av arealendringer og arealødeleggelse. De farlige klimaendringene og tapet av naturmangfold må ses i sammenheng, i tråd med Grunnlovens paragraf 112: «Enhver har rett til et miljø som sikrer helsen, og til en natur der produksjonsevne og mangfold bevares. Naturens ressurser skal disponeres ut fra en langsiktig og allsidig betraktning som ivaretar denne rett også for etterslekten.»

Selv om vindkraft er en fornybar ressurs, vil ukritisk utbygging på land, der oppstillingsplasser for turbiner og nødvendige veianlegg for transport av installasjonene legger beslag på store arealer, medføre irreversible skader på økosystemer, som for eksempel våtmarker, myr, skog og høyfjellsområder. Vi løser ikke klimakrisa ved å ødelegge verdifull natur.

Landsmøtet til Besteforeldrenes klimaaksjon går mot utbygging av vindkraft på land i sårbare og verdifulle naturområder.

Forslagsstillere: Barbro Lindeberg og Nina Weidemann, lokallaget i Trondheim.

Forslag til uttalelse på årsmøtet i BKA 21. september 2019

Besteforeldre krever ny kurs i samferdselspolitikken

Jernbanen har i mange tiår vært en forsømt del av norsk samferdselspolitikk. Derimot bygges det firefelts motorveger uten sidestykke og i et tempo som aldri før. Dette til tross for all kunnskap om at vi trenger en ny kurs og et radikalt annerledes fokus på miljø og klima om vi skal ha mulighet til å redde jorda og dens naturrikdommer for framtidige generasjoner.

De siste rapportene fra FN viser at det globale klima går mot ekstrem oppvarming. Verdens økosystemer er på god vei inn i den 6. masseutryddelsen. Kløften mellom det forskerne sier er nødvendig og den politikk som føres har aldri vært større enn i dag.

Det dramatiske budskapet er forstått av mange av dagens unge, men ennå ikke av våre ledende politikere. De har som mål at byer og landsdeler skal knyttes sammen med høghastighets motorveger – tilsynelatende uten tanke på at biltrafikk må reduseres, ikke stimuleres. Norge er i dag et av få vestlige land som ikke satser på jernbaner. Flertallet av våre politikere ser dessverre ikke potensialet som ligger i dette, både for næringsutvikling, trivsel, miljø og klima.

Derimot ivrer de for prosjekter som fergefri E39 mellom Kristiansand, Bergen og Trondheim, - prosjekter til opp mot 500 hundre milliarder kroner. Disse vil øke forurensingene til luft og vann, knuse og fragmentere naturlandskapet og skape mer støy og stress for alle. Transportnæringa selv mener det er en feilsatsing.

For denne prisen kan vi modernisere jernbanene til Bergen, Trondheim og Stavanger, redusere reisetida betraktelig og erstatte mye av bil- og flytrafikken. Vi kan også endelig få fart i videreføring av Nord-Norge-banen til Tromsø. Den vil ha stor nasjonaløkonomisk betydning, binde sammen vårt langstrakte land, gi folk i Nord-Norge nytt mot og inspirasjon. Den vil fjerne tusenvis av trailere med fisk og annet gods fra vegene våre.

Gode baneløsninger er uten sammenligning den mest effektive løsning for å spare energi og areal. De vil også redusere belastningene på helse, natur og samfunn.

Besteforeldreaksjonen mener at byer og landsdeler bør, i tillegg til hensiktsmessige bruksveger, knyttes sammen med moderne og moderniserte jernbaner. Dertil trengs det en storsatsing på trikk og lettbaner i så vel større som flere mindre byområder.

Som besteforeldre vil vi gi de unge tro på at vi klarer å stoppe den globale oppvarmingen og at dagens ødeleggelse av natur og landskap kan stanses.

Transportsektoren er det mest effektive sted å starte overgangen til et virkelig grønt samfunn.

Besteforeldrenes klimaaksjon ber om at Norge utreder muligheten for et folkeråd til å veilede politikerne for en effektiv håndtering av klimakrisen.

HVORFOR DETTE FORSLAGET

Klimakrisens alvor rammer oss alle, og hvordan denne nasjonalt best håndteres må være hevet over tradisjonell partipolitisk uenighet. Det trengs mer enn partipolitikk for å redde klimaet. Politikerne er avhengige av å bli gjenvalgt. Dersom gode langsiktige avgjørelser på kort sikt oppleves som kontroversielt, kan disse stoppes av politikerne på grunn av redsel for stemmeflukt.

Å motvirke klimaendringene er et moralsk spørsmål på vegne av våre etterkommere. Det er vanskelig å finne gode løsninger innenfor dagens politiske system. Politikere trenger hjelp til å finne praktiske tiltak som det er mulig å bli enige om. En så stor omstilling trenger sterk forankring i folket, noe et folkeråd kan bidra til. Gjennom et folkeråd kan en finne fram til konsensus som siden kan legges fram for Stortinget.

HVA ER ET FOLKERÅD

Folkeråd er brukt i ulike sammenhenger, og det brukes ulike navn på det vi har valgt å kalle er folkeråd. Medlemmer av et folkeråd er ikke på valg. De er representative for befolkningen, og plukkes ut ved loddtrekning. De trenger ikke ta hensyn til om de blir gjenvalgt eller ei. Politikerne er forpliktet til å behandle forslaget som de kommer fram til.

ERFARINGER FRA IRLAND

Fra informasjonen i verdibørsen kommer det fram at nøkkel til suksess for et folkeråd er at de er tilfeldig plukket ut, at de har en god leder med et godt sekretariat og tilgang på fagekspertise, samt at møtene har observatører og at de blir videostrømmet slik at vanlige folk kan følge med på det som skjer.

Fra oktober 2016 til mars 2018 hadde Irland en liknende institusjon. De fikk dekket utgifter, men fikk ingen lønn. Etter valget skulle de i løpet av 6 måneder etablere en gruppe, uten deltakelse av politikere, og med mandat til å se på et begrenset antall nøkkel saker over en lengre periode. Hensikten var at denne gruppen (Citizen Assembly) skulle komme med en anbefaling til parlamentet som var forpliktet til å gi et formelt tilsvar til anbefalingen. Gruppen behandlet bl.a det kontroversielle abortspørsmålet i Irland, og forslag til hvordan Irland kunne bli ledende i håndteringen av klimaendringene.

Gruppen bestod av 100 innbyggere som skulle komme med anbefalinger om saker med mye følelser og stort engasjement. De 100 medlemmene ble valgt ut fra at de skulle representere befolkningen. De ble gruppert etter kjønn, alder, bosted og sosial klasse med mer. Det ble deretter foretatt tilfeldig uttrekning av hvem som skulle delta, slik at den representative sammensetningen ble ivaretatt. Det var 1 leder, og 99 innbyggere, samt 99 varapersoner som ble valgt.

Erfaringen fra Irland er at noen av de mest polariserte sakene lar seg løse med dette virkemiddelet. Det var mulig å oppnå et overveldende flertall av Citizen Assembly som var enige i anbefalingene. Begge disse sakene ble fulgt opp av politikerne i henhold til anbefalingene.

LINKER

Det Irske folkerådets hjemmeside, med linker til video av møtene:

<https://www.citizensassembly.ie/en/Meetings/Meeting-of-the-Assembly-on-Fixed-term-parliaments.html>

Wikipedia om erfaringer fra folkebåd i Irland:

[https://en.wikipedia.org/wiki/Citizens%27_Assembly_\(Ireland\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Citizens%27_Assembly_(Ireland))

Erfaringer fra en person som var med i det Irske folkerådet:

<https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/jan/16/citizens-assembly-ireland-abortion-referendum>

Synspunkter fra den danske avisen Information: <https://www.information.dk/moti/2019/01/al-magt-forsamlingshuset-kan-borgerraad-loese-tids-problemer-demokratisk-underskud>

Folkeråd-erfaringer fra Texas: <https://www.buildinganewreality.com/how-a-citizens-legislature-made-texas-1-in-renewable-energy/>

Skottene vurderer sitt eget folkeråd: <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-49477328>

Radioprogrammet verdibørsen snakker med flere ulike om dette temaet:

<https://radio.nrk.no/serie/verdiboersen/MKRD05013119/20-08-2019#t=5m17.96s>

Forslagstillere er Brita Helleborg og Alfild Berg Johnsen